

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **КРОСКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**
(на матеріалах кафедри фінансів, обліку та оподаткування)

**CROSS-CULTURAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT
OF THE INTERNATIONAL ACTIVITY OF THE ENTERPRISE**
(on the materials of the Department of Finance, Accounting and Taxation)

Виконав: здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти групи 4МЕВ
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійної програми
«Міжнародний бізнес»

Кравчук Ю.В.
(прізвище та ініціали)
Керівник: Федорова Н. Є.
(прізвище та ініціали)

Хмельницький – 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«15» 01 2025 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____ Кравчуку Юрію Володимировичу _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Кроскультурні аспекти розвитку міжнародної діяльності підприємства (на матеріалах кафедри фінансів, обліку та оподаткування)

керівник роботи Федорова Надія Євгенівна, к.е.н, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «14» січня 2025 року № 31-с

2. Строк подання роботи здобувачем 20 червня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність кафедри фінансів, обліку та оподаткування.

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні основи кроскультурних аспектів міжнародної діяльності підприємств. Дослідження сучасного стану та перспектив розвитку кроскультурного менеджменту в Україні. Пропозиції щодо впровадження кроскультурних аспектів в міжнародну діяльність українських підприємств.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 5 рисунків та 16 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Надія ФЕДОРОВА, доцент	15.01.2025	22.05.2025
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	15.01.2025	05.06.2025

7. Дата видачі завдання 15.01.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	15.01.25-22.01.25	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	23.01.25-30.01.25	виконано
3.	Написання 1 розділу	31.01.25-28.02.25	виконано
4.	Написання 2 розділу	03.03.25-31.03.25	виконано
5.	Написання 3 розділу	01.04.25-13.05.25	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	14.05.25-22.05.25	виконано
7.	Оформлення роботи	23.05.25-05.06.25	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	06.06.25	виконано
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	10.06.25	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	20.06.25	

Здобувач Юрій КРАВЧУК
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи Надія ФЕДОРОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Кроскультурні аспекти розвитку міжнародної діяльності підприємства (на матеріалах кафедри фінансів, обліку та оподаткування)» містить 79 сторінок, 16 таблиць, 5 рисунків. Перелік посилань нараховує 92 найменування.

Метою дослідження є дослідження теоретичних та практичних кроскультурних аспектів розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є кроскультурні аспекти у діяльності підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та особливості впровадження кроскультурних аспектів в міжнародну діяльність українських підприємств.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі методи дослідження: індукції та дедукції – для розгляду поняття «кроскультурний менеджмент»; спостереження й узагальнення – для дослідження сучасного стану використання кроскультурного менеджменту в міжнародних компаніях; кейс-метод – вивчення практики впровадження та застосування моделей культурологічного аналізу у міжнародній діяльності підприємств; причинно-наслідковий метод; методи системно-структурного аналізу.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію при впровадженні кроскультурних аспектів в міжнародну діяльність українських підприємств.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути стратегія розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Ключові слова: кроскультурний менеджмент, культура, кроскультурна комунікація, міжкультурна комунікація, мультикультурні колективи, міжнародний бізнес.

ABSTRACT

The bachelor's qualification work on the topic «Cross-cultural aspects of the development of the international activity of the enterprise (on the materials of the Department of Finance, Accounting and Taxation)» contains 79 pages, 16 tables, 5 figures. The list of references includes 92 names.

The project aims to study the theoretical and practical aspects of cross-cultural development in the international activities of the enterprise.

The research object is cross-cultural aspects in the activities of enterprises..

The subject of the study is theoretical and methodological principles and features of the implementation of cross-cultural aspects in the international activities of Ukrainian enterprises.

The project used the following methods: induction and deduction – to consider the concept of «cross-cultural management»; observation and generalization – to study the current state of the use of cross-cultural management in international companies; case method – to study the practice of implementing and applying cultural analysis models in the international activities of enterprises; cause-and-effect method; methods of system-structural analysis.

Conclusions and recommendations of the work can find specific implementation in the implementing cross-cultural aspects in the international activities of Ukrainian enterprises.

The possible areas of further research can be the strategy for developing the international activities of the enterprise.

Keywords: cross-cultural management, culture, cross-cultural communication, intercultural communication, multicultural teams, international business.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРОСКУЛЬТУРНИХ АСПЕКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Роль кроскультурних аспектів у менеджменті і міжнародному бізнесі	6
1.2. Характеристика концепцій культури в міжнародному бізнесі	16
1.3. Дослідження факторів, які впливають на кроскультурні аспекти в міжнародній діяльності	28
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ КРОСКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ	35
2.1. Дослідження необхідності та досвіду впровадження кроскультурного менеджменту на українських підприємствах	35
2.2. Аналіз практичного застосування кроскультурних аспектів при локалізації бізнес-моделей в рамках соціо-культурного середовища міжнародних економічних відносин.....	42
2.3. Дослідження особливостей формування стратегій міжнародної діяльності корпорацій з урахуванням кроскультурних аспектів	50
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ КРОСКУЛЬТУРНИХ АСПЕКТІВ В МІЖНАРОДНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	58
3.1. Шляхи покращення кроскультурного менеджменту в міжнародній діяльності підприємств України на світовому ринку	58
3.2. Рекомендації щодо подолання кроскультурних бар'єрів та врегулювання кроскультурних конфліктів в процесі здійснення міжнародної діяльності підприємств України	65
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку глобалізації, процеси світової інтеграції стали загальноприйнятими, оскільки дедалі більше компаній виходять на міжнародні ринки, започатковують бізнес в інших країнах і створюють альянси з закордонними компаніями. Завдяки експансії на глобальні ринки та в інші країни, транснаціональні корпорації отримують значні конкурентні переваги, зокрема нові ринки з великою кількістю потенційних споживачів та можливість наймати працівників, що виконують не складні роботи з меншою винагородою. Отже, недостатнє використання можливостей потенціалу кроскультурної взаємодії може призвести до суттєвого зниження ефективності міжнародного співробітництва. Водночас, аналіз вітчизняних джерел наукових досліджень і практичного досвіду свідчить про те, що проблемі ефективної взаємодії різних культур як важливої складової реалізації стратегії розвитку міжнародних компаній в Україні не надається достатньої уваги.

Саме тому, в умовах глобалізації бізнесу перед міжнародними компаніями стоїть стратегічна задача – налагодження ефективної співпраці та подолання бар'єру між різними поглядами, культурними упередженнями, які стосуються кроскультурних розбіжностей між партнерами цих компаній. У зв'язку з цим, актуальним стає формування та впровадження системи міжкультурної компетентності серед керівників та працівників міжнародних компаній, що передбачає здатність розуміти, приймати та адаптуватися до відмінностей у поведінці, комунікації, стилях управління та веденні переговорів. Високий рівень міжкультурної обізнаності сприяє запобіганню конфліктам, підвищенню ефективності командної роботи в багатонаціональних колективах, а також покращенню загального іміджу компанії на міжнародній арені. Таким чином, розвиток навичок міжкультурної взаємодії є не лише важливою умовою конкурентоспроможності, а й фактором сталого розвитку підприємств у глобальному середовищі.

Мета і задачі роботи. Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних та практичних кроскультурних аспектів розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Із мети дослідження випливають такі завдання:

- вивчення ролі кроскультурних аспектів у менеджменті і міжнародному бізнесі;
- дослідження концепцій культури в міжнародному бізнесі;
- вивчення факторів, які впливають на кроскультурні аспекти в міжнародній діяльності;
- дослідження необхідності та досвіду впровадження кроскультурного менеджменту на українських підприємствах;
- аналіз практичного застосування кроскультурних аспектів при локалізації бізнес-моделей в рамках соціо-культурного середовища міжнародних економічних відносин (далі – МЕВ);
- вивчення особливостей формування стратегій міжнародної діяльності корпорацій з урахуванням кроскультурних аспектів;
- вивчення шляхів покращення кроскультурного менеджменту в міжнародній діяльності підприємств України;
- розроблення пропозицій щодо подолання кроскультурних бар'єрів та врегулювання кроскультурних конфліктів в процесі здійснення міжнародної діяльності підприємств України.

Об'єктом дослідження є кроскультурні аспекти у діяльності підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та особливості впровадження кроскультурних аспектів в міжнародну діяльність українських підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань було використано такі методи дослідження: використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду поняття «кроскультурний менеджмент»; спостереження й узагальнення – для дослідження сучасного стану використання

кроскультурного менеджменту в міжнародних компаніях; кейс-метод – вивчення практики впровадження та застосування моделей культурологічного аналізу у міжнародній діяльності підприємств; причинно-наслідковий метод; методи системно-структурного аналізу.

Структура роботи. Виходячи з мети і задач дослідження, структура роботи включає три розділи.

Перший розділ присвячено теоретичним основам кроскультурних аспектів міжнародної діяльності підприємства. Проведено дослідження ролі кроскультурних аспектів, концепцій культури та факторів, які впливають на кроскультурні аспекти у міжнародному бізнесі.

У другому розділі досліджено сучасний стану та перспективи розвитку кроскультурного менеджменту в Україні, а саме: вивчено досвід впровадження кроскультурного менеджменту на українських підприємствах, практичне застосування кроскультурних аспектів при локалізації бізнес-моделей в рамках соціо-культурного середовища МEB, особливості формування стратегій міжнародної діяльності корпорацій з урахуванням кроскультурних аспектів.

У третьому розділі наведено пропозиції щодо впровадження кроскультурних аспектів в міжнародну діяльність українських підприємств та висвітлено шляхи покращення кроскультурного менеджменту в міжнародній діяльності підприємств України на світовому ринку.

Огляд джерел, що використані в роботі. В роботі використані законодавчі та нормативні документи України, наукові розробки та навчальні посібники, періодична література, Інтернет-ресурси.

Дослідженню особливостей застосування кроскультурних аспектів в управлінні міжнародними компаніями присвячені роботи провідних зарубіжних і вітчизняних вчених. Серед яких К. Бартлетт, Дж. Блек, М. Борг, В. Годвінг, С. Госхел, Х. Грегерсен, М. Менденхелл, Г. Хедлунг, А. Белорусов, О. Кириченко, К. Камерон, Т. Пітерс, Р. Уотермен, Е. Т. Холл, Р. Д. Левіс, Г. Хофстеде, О. Буряк, Н. Мешко, С. Пайванд, Р. Папка, Ю. Петрушенко, Н. Попова, О. Рогач, О. Романуха, Н. Тодорова, В. Шинкаренко, В. Щетініна.